

DECLARACIÓN DE IMPACTO AMBIENTAL FORMULADA POLA DIRECCIÓN XERAL DE CALIDADE AMBIENTAL, SOSTIBILIDADE E CAMBIO CLIMÁTICO RELATIVA AO PROXECTO PARQUE EÓLICO MONTE DO CORDAL, NO CONCELLO DE FRIOL (LUGO), PROMOVIDO POR GREENALIA WIND POWER SLU. (CLAVE: 2019/0139)

A Dirección Xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático, en base ás súas competencias para resolver este expediente ambiental segundo o Decreto 42/2019, do 28 de marzo, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda e de conformidade coa proposta de Servizo de Avaliación Ambiental de Proxectos da Subdirección Xeral de Avaliación Ambiental, que a continuación se transcribe:

A Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental (BOE núm. 296 do 11 de decembro), modificada pola Lei 9/2018, do 5 de decembro (BOE núm 294 do 6 de decembro), establece no seu artigo 7.1.a) que os proxectos incluídos no seu anexo I serán obxecto dunha avaliación de impacto ambiental ordinaria.

Entre os proxectos do dito anexo I recolle no seu grupo 9.a) 7º, na que se inclúen os parques eólicos que teñan máis de 10 aeroxeradores ou 6 MW de potencia, cando se desenroñen en espazos naturais protexidos, Rede Natura 2000 e áreas protexidas por instrumentos internacionais, segundo a Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade. Segundo o estudo de impacto ambiental presentado polo promotor, este sería o caso da actuación pretendida, dado que o proxecto, cunha potencia total instalada de 13,2 MW localízase dentro da Reserva da Biosfera Terras do Miño.

Considerando o anterior, o proxecto someteuse ao trámite de avaliación de impacto ambiental ordinaria e, téndose practicado o referido procedemento, procede formular a correspondente declaración de impacto ambiental (DIA), de acordo co disposto no artigo 41 da dita Lei 21/2013.

1. INFORMACIÓN SOBRE O PROXECTO

1.1 Promotor e órgano substantivo

O promotor do proxecto é a sociedade Greenalia Wind Power S.L.U. e o órgano substantivo a Dirección Xeral Planificación Enerxética e Recursos Naturais, da Vicepresidencia Primeira e Consellería de Economía, Industria e Innovación.

1.2. Obxecto do proxecto, descrición e localización

De acordo coa documentación achegada, o proxecto ten por obxecto a execución dun parque eólico de 13,2 MW de potencia total no concello Friol (Lugo). O acceso o parque realízase dende a estrada AC – 934/LU – 934, á altura do km 10, bifúrcase en dirección sur e norte os vieiros que dan acceso os aeroxeradores. Está composto por 2 aeroxeradores e a súa infraestrutura asociada, que se localizará dentro do polígono definido polas coordenadas UTM que se indican no punto 3 desta DIA.

As características principais do proxecto son as seguintes:

Número de aeroxeradores: 2
Modelo previsto: SIEMENS GAMESA SG 5.0 - 155
Potencia nominal unitaria: 6,6 MW
Potencia total instalada: 13,2 MW
Altura de buxa: 122,5 m
Diámetro de rotor: 155 m
Orzamento (execución material): 10.663.908,91€

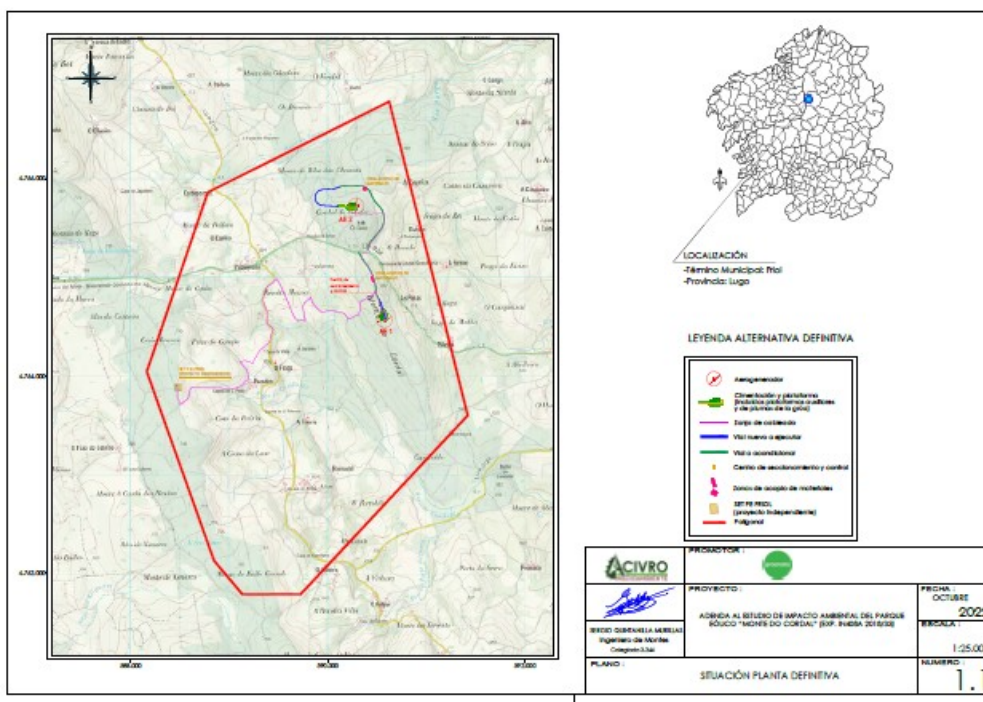
Dos aeroxeradores sairá unha liña de evacuación en 30kV, ate o centro de seccionamento e control. Este centro de seccionamento e control, consiste nun centro de transformación PFU a súa instalación require dunha escavación de 3,10x10,76 onde irá a estrutura prefabricada. Dende ese punto parte unha liña de evacuación que se une coa subestación transformadora do parque eólico de Friol, este último obxecto doutro proxecto.

Na configuración reflectida no EslA, a obra civil estima uns 2.556 m de vieiros, que inclúe a apertura duns 994 m de vieiros novos e o acondicionamento doutros 1.562 m de pistas ou camiños existentes. Defínese unha sección tipo de vieiro cun ancho mínimo de 5,5 m. Así mesmo, escavaranse uns 6.372 m de gabias.

Estímase unha duración da fase de construción do parque eólico de 5 meses.

Como áreas de ocupación temporal durante a execución das obras do parque eólico, dispórase de dúas zonas de acopio. Está destinada a albergar o campamento de obra, maquinaria de obra, residuos, acopio de compoñentes e de terra, etc. Unha das zonas de acopio sitúase no entorno do aeroxerador AE 02, cunha superficie de 986 m², a outra zona de acopio localízase próxima ao centro de seccionamento e a súa superficie é de 988 m². Na fase de obra o abastecemento de auga en caso de ser necesario realizarase mediante depósito propio e dispórase de baños químicos que serán xestionado por xestor autorizado. As plataformas de montaxe dos aeroxeradores situaranse nas súas bases e terán unha dimensión de 5.888 m².

Inclúese a continuación un bosqueño do proxecto coa configuración reflectida no estudo de impacto ambiental:

1.3. Principais elementos ambientais da contorna

A área de implantación do proxecto localízase entre o Monte de Ribas das Chousas, O Cordal de Silvela e o Monte do Cordal, as cotas dos aeroxeradores localízase entre os 670 m e os 710 m. É unha zona de relevo suave cunha paisaxe forestal caracterizada por repoboacións forestais e con presenza de afloramentos rochosos alongados de cuarcita.

A nivel hidrolóxico, atópase dentro do ámbito de actuación da Demarcación Hidrográfica Miño Sil, e enmárcase no sistema de explotación "Miño Alto". Polo ámbito de estudo discorren, próximos ás actuacións o rego de Candaíde. No tocante a zonas protexidas do Plan Hidrolóxico, dentro da poligonal localízase o antedito rego de Candaíde, catalogado como tramo de protección o mellora para a vida dos peixes e tramo de augas de interese medioambiental, existen tamén varias captacións de augas subterráneas e unha zona húmida, o Encoro de Freiría.

No informe achegado pola confederación hidrográfica Miño Sil, en base a documentación achegada, indica que os aeróxeradores, o centro de seccionamento e control e as plataformas proxectadas non interfíren no leito de ningún curso de auga. A gabia de cableado cruza dous leitos innominados afluentes do rego de Candaíde. Trala revisión e modificación do trazado da gabia, na zona onde se proxectan os cruces existe unha vía con infraestrutura de paso, como indica o promotor na configuración final.

En canto a hábitats naturais, tanto na documentación achegada polo promotor e informe da Dirección Xeral de Patrimonio Natural, indícase que de acordo a información cartográfica do Ministerio e o traballo de campo realizado, na zona de afección do proxecto non se identifican teselas con hábitats naturais prioritarios. Como hábitats de interese comunitario atópanse o 4030 Uceirais secos europeos, 4090 Uceiras oromediterráneos endémicos con toxos, 6430 Megaforbios eutrofos higrófilos das orlas de chaira e dos pisos montano a alpino, 91E0 Bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), 3110 Augas estancadas ou mesotróficas con vexetación de *Littorelletea uniflorae* e/ou Isoeto – Nanojuncetea e 9230 Carballeiras galaico – portuguesas con *Quercus robur* e *Quercus pyrenaica*. No ámbito da actuación non están presentes árbores ou formacións incluídas no Decreto 67/2007, do 22 de marzo, polo que se regula o Catálogo galego de árbores senlleiras.

Respecto das especies de fauna e flora presentes, a dita dirección xeral menciona que a cuadrícula na que se inclúe o ámbito de actuación do proxecto (UTM 10X10 29 TNH78) correspóndese coa área de distribución das seguintes especies protexidas, incluídas no Catálogo galego de especies ameazadas (CGEA), como vulnerables (V) ou en perigo de extinción (PE):

Flora:

Dryopteris aemula (V)

Invertebrados:

Geomalacus maculosus (V)

Anfibios:

Chioglossa lusitanica (V)

Rana temporaria (V)

Discoglossus galganoi (V)**

Aves:

Milvus milvus (E)

Gallinago gallinago (E)*

Vanellus vanellus (E)*

Circus cyaneus (V)

Circus pygargus (V)

Scolopax rusticola (V)*

Mamíferos:

Galemys pyrenaicus (V)

Rhinolophus hipposideros (V)

Rhinolophus ferrumequinum (V)

* Poboación nidificante.

** Poboacións insulares.

*** Poboación do Cantábrico e Arco Ártabro: dende cabo Ortegal ata as illas Sisargas, Cantábrico: de cabo Ortegal ata o río Eo, incluído.

**** Poboacións de baixa altitude da provincia da Coruña e poboacións de montaña da provincia de Ourense.

Cabe salientar que os datos sinalados anteriormente están referidos a información asociada a unha cuadrícula 10x10 km, polo que unicamente proporciona unha primeira aproximación e que segundo o Atlas de aves reprodutoras publicado polo MITECO en 2003, non é previsible atopar parellas nidificantes na zona onde se localiza o proxecto para *Vanellus vanellus*.

Dos datos das aves no estudo preoperacional, achegado xunto o EslA, indícase que na campaña de seguimento da nidificación do xénero *Circus*, non se atoparon parellas nidificantes nin individuos durante as mostraxes. No caso dos morcegos, detectáronse *Pipistrellus pipistrellus* e *Eptesicus serotinus*, ambas recollidas no Decreto 139/2011, de 4 de febreiro, para o desenrolo de Listado de Especies Silvestres en Réxime e Protección Especial e o Catálogo Español de Especies Ameazadas.

No que atinxe a espazos protexidos e outras zonas ou elementos de interese ambiental, sinalar que a zona de actuación non ostenta ningunha figura autonómica ou estatal de protección de espazos naturais das recollidas na Lei 5/2019, do 2 de agosto, de patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia, nin na Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade, sendo o máis próximo a Zona de especial conservación (ZEC) Serra do Careón, aproximadamente a 800 m o suroeste da poligonal do proxecto. Non se atopa en ningún espazo que este en estudo da Dirección Xeral de Patrimonio Natural por reunir importantes valores ambientais. A zona de actuación considerase área protexida por instrumento internacional xa que localízase dentro dos límites da "Reserva da Biosfera Mariñas Terras do Miño", os aeroxeradores atópanse na zona tampón.

Polo demais, o proxecto non se localiza no ámbito de ningún plan de conservación ou recuperación aprobado ata o momento, nin se atopa dentro do ámbito de propostas técnicas de zonificación de plans de conservación/recuperación de especies ameazadas que se están elaborando na Dirección Xeral de Patrimonio Natural. Non afecta a ningún dos humidaís recollidos na lista de humidaís protexidos do anexo I, do Inventario de Humidaís de Galicia, creado polo Decreto 127/2008, do 5 de xuño, polo que se desenvolve o réxime xurídico dos humidaís de Galicia. Aínda que non figura como zona húmida inventariada, atópase na súa poligonal a zona húmida Encoro de Freiría. Por último, a zona de actuación do proxecto non repercute sobre árbores ou formacións senlleiras catalogadas, como tampouco se enclava dentro de áreas prioritarias ou zonas de protección para aves das publicadas na Resolución do 18 de outubro de 2021, da Dirección Xeral de Patrimonio Natural, relativa ás liñas eléctricas de alta tensión, nin en áreas importantes para as aves (IBA).

No que respecta á paisaxe, de acordo co Catálogo das paisaxes de Galicia (Decreto 119/2016, do 28 de xullo) o lugar onde se desenvolverá a actuación enmárcase na grande área paisaxística de Chairas e Fosas Lugasas, na comarca paisaxística do Terra Cha e de Lugo. A área de especial interese paisaxístico (AEIP) máis próxima é a de AEIP _07_07 Serra do Careón, a un 4,2 km ao suroeste. O miradoiro Cova da Serpe localízase a uns 5,6 km do aeroxerador 2 e a menos de 1,5 km desta discorre o Camiño de Santiago, concretamente o Camiño do Norte. A maior distancia temos a PR-G 168 Roteiro dos Megalitos, un roteiro de sendeirismo situado a uns 4,5 km.

No tocante o patrimonio cultural, segundo o indicado no informe da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, atendendo a prospección arqueolóxica realizada polo promotor para a realización do estudo de impacto cultural incluído no anexo V e a documentación achegada posteriormente, no ámbito do proxecto atópanse, 23 elementos do patrimonio cultural, destes 15 son de carácter arqueolóxicos, 5 arquitectónicos, 2 de carácter etnolóxico e o camiño de Santiago. Existen bens de patrimonio cultural afectados polas obras, segundo a documentación remitida e os informes da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural como son o Camiño de Santiago e dous elementos do patrimonio arqueolóxico. Os dous elementos son Mamoá 1 do Cordal de Silvela GA 27020 (1) e Mamoá 2 do Cordal da Silvela GA 27020 (3), están dentro da área de incidencia de obra polo que existe afección, os outros 13 bens arqueolóxicos están fora da área de incidencia de obra. A traza do Camiño de Santiago e a distancia aos aeroxeradores aumenta respecto a primeira proposta, o aeroxerador máis próximo AE2 localízase a 1.430 m, isto, xunto coa redución do número de aeroxerados, pese o aumento de altura destes, fai que a afección visual sexa algo menor.

2. TRAMITACIÓN E ANÁLISE DO EXPEDIENTE

2.1. Resumo da tramitación

O 31.07.2018 a sociedade Greenalia Wind Power, S.L.U solicitou ante a Dirección Xeral de Enerxía e Minas (hoxe Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais), as autorizacións

administrativas previa e de construción para o parque eólico Monte do Cordal, ao abeiro da Lei 5/2017, presentando a documentación técnica necesaria para a tramitación do expediente.

Logo diso, e de conformidade co disposto na Lei 8/2009, do 22 de decembro, pola que se regula o aproveitamento eólico en Galicia e se crean o canon eólico e o Fondo de Compensación Ambiental, na redacción dada pola referida Lei 5/2017, a dita Dirección Xeral de Enerxía e Minas iniciou o procedemento de autorización administrativa das instalacións que comprende o referido parque eólico.

O 30.09.2019 remítese a esta dirección xeral o documento de inicio ambiental presentada polo promotor "Documento de inicio para elaborar o documento de alcance del parque eólico Monte do Cordal, en el término municipal de Friol (Lugo). Julio 2018" asinado o 15.07.2018 e o proxecto de execución "Proyecto de ejecución del parque eólico Monte do Cordal, en el término municipal de Friol (Lugo). Julio 2018" visado o 09.11.2018 e asinado o 08.11.2018 ao que fai referencia o artigo 34 da Lei 21/2013, remitido a Dirección Xeral de Minas o 12.02.2020.

O 23.07.2020 recíbese na Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático un oficio da Dirección Xeral de Enerxía e Minas no que solicita que este órgano ambiental lle facilite a relación de organismos e persoas interesadas aos que debe pedir informe para cumprir co trámite de consultas establecido no artigo 37 da Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental. Achegan para iso, xunto coa solicitude do promotor, o EsIA "Estudio de Impacto ambiental Monte do Cordal, en el término municipal de Friol (Lugo). Febrero 2020" asinado o 03.04.2020 e o "Proyecto de ejecución Parque Eólico Monte do Cordal, en el término municipal de Friol(Lugo). Febrero 2020" (visado o 26.02.2020 e asinado o 20.02.2020).

Con data 23.03.2021, o Servizo de Enerxía e Minas emite requirimento de emenda da documentación presentada, para poder continuar coa tramitación do expediente. Sendo esta emendada polo promotor o 25.03.2021, que achega o documento "Proyecto de Ejecución do Parque Eólico Monte do Cordal. Febrero 2020" asinado o 25.03.2021.

Mediante Acordo do 30 de marzo de 2021 (publicada no DOG núm. 83, do 04.05.2021) a Xefatura Territorial de Lugo da Vicepresidencia Segunda e Consellería de Economía, Empresa e Innovación (hoxe Vicepresidencia Primeira e Consellería de Economía, Industria e Innovación), someteu a información pública a solicitude de autorización administrativa previa e de construción, xunto o proxecto de execución, o EsIA e o proxecto sectorial de incidencia supramunicipal do parque eólico Monte do Cordal. Así mesmo, a dita xefatura territorial efectuou o trámite de consultas sobre os EsIA.

O 29.09.2022 recíbese na Dirección Xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático o expediente ambiental do proxecto, remitido pola actualmente denominada Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais, como órgano substantivo por razón de materia.

O 07.10.2022, estando en curso a análise técnica do expediente, solicitóuselle ao órgano substantivo unha serie de aclaracións e completalo cós informes necesarios xunto coas correspondentes respostas do promotor. Entre outra documentación requirense os informes da Dirección Xeral de Patrimonio Natural, Instituto de Estudos do Territorio, Axencia de Turismo de Galicia e a Dirección Xeral de Saúde Pública. Como contestación ao anterior requirimento, o 10.10.2022, o 18.10.2022 e o 10.11.2022 recíbese a documentación requirida.

De acordo coa documentación achegada, como resultado das consultas e de información publica recibíronse varios informes condicionados ou desfavorables para a alternativa contemplada no EsIA sometido o tramite do información pública. Estes informes son:

- A Axencia Galega de Infraestruturas indica a inviabilidade dun dos aeroxeradores pola súa proximidade a unha estrada e pide a súa eliminación ou reubicación. Este mesmo aeroxerador causa interferencias no sistema de comunicación do Ministerio de Defensa. O promotor decide eliminar o aeroxerador.

- A Dirección Xeral de Patrimonio Cultural emitiu informe condicionado, como se indica no seguinte apartado, debido o impacto visual dos aeroxeradores AE 01 e AE 02, sobre o Camiño de Santiago.
- No informe do organismo de augas solicítase un trazado alternativo para a gabiá de cableado por mor dun cruzamento sen infraestrutura de paso.

Por este motivo o promotor modificou o proxecto, a alternativa final achegada no documento "Adenda al estudio de impacto ambiental del parque eólico Monte do Cordal. Octubre 2022" é a definitiva (alternativa recollida no punto 1.2 desta DIA). As modificacións que se levaron a cabo son:

- O número de aeroxeradores, pasa de 3 a 2, cambiando o modelo e a posición.
- Trasládase a posición do centro de seccionamento 70 m o sur.
- Parte do trazado da gabiá de cableado varía para adaptarse o especificado no informe da Confederación Hidrográfica Miño – Sil.
- Engádesse unha zona de acopio, pasando a ser dúas, debido a distancia entre o AE 01 e a zona de acopio inicial.

2.2. Resumo da análise técnica do expediente

O expediente de avaliación de impacto ambiental contén, entre outra documentación, o estudo de impacto ambiental (EsIA), o documento técnico do proxecto de execución, diversas addendas e documentación complementaria incorporada ao longo da tramitación, os anuncios e certificados de exposición pública e os informes recibidos como resultado dos trámites de información pública e de consultas sobre o EsIA e as súas addendas ou documentación complementaria de ser o caso.

▪ En canto aos informes, pódese indicar o seguinte:

- A **Dirección Xeral de Patrimonio Cultural (DXPC)**, nun primeiro informe, do 09.04.2021, logo de examinar a documentación remitida: "Estudio Impacto Ambiental Parque Eólico Monte do Cordal, en el término municipal de Friol (Lugo). Febrero 2020" e "Proyecto sectorial Parque Eólico Monte do Cordal. Febrero 2020" a vista do exposto indica que constátase que dentro da poligonal do parque eólico e no seu contorno existen bens do patrimonio cultural que poden verse afectados polas obras da infraestrutura eólica, e informase do seguinte:

- Xérase un importante impacto visual o Camiño de Santiago. Aínda que se sitúan fora do territorio histórico (BIC), pola súa excesiva altura deturpan a paisaxe e a súa proximidade o parque eólico de Friol agrava ese impacto visual e paisaxístico. Deberase modificar os aeroxeradores AE1 e AE2.
- Remítirase á Dirección Xeral de Patrimonio Cultural ficha individualizada con descritiva pormenorizada do be arqueolóxico denominado Mámoa de Revolta Moura GA 27020 (2).

En contestación a dito informe o promotor achega o documento "Anexo a la memoria de evaluación de impacto sobre el patrimonio cultural parque eólico Monte do Cordal, ayuntamiento de Friol Lugo. Marzo de 2022" sobre o cal a Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, indica que logo da súa revisión considerase que se da resposta aos condicionantes do informe anterior coas modificacións do proxecto recollidas na documentación achegada polo promotor. Polo que respecta o patrimonio arqueolóxico aínda existen afeccións de impacto moderado, como é o caso de dous xacementos, Mámoa 1 do Cordal da Silvela GA 27020 (1) e Mámoa 2 do Cordal da Silvela GA 27020 (3) polo que informase de xeito favorable, pero tendo en conta unha serie de consideracións e condicións como:

- Debera realizarse un control e seguimento arqueolóxico durante as obras de roza, replanteo, execución de obra e restitución dos terreos, en todo o ámbito do parque eólico. Para tal fin, previamente ao inicio da obras o promotor elaborará un proxecto arqueolóxico que terá que ser autorizado pola Dirección Xeral de Patrimonio Cultural axustado o establecido na Lei

5/2016, do 4 de maio de patrimonio cultural de Galicia, (DOG núm. 92, do 16.05.2016) e no Decreto 199/1997, do 10 de xullo, polo que se regula a actividade arqueolóxica na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG núm. 150, do 06.08.1997). O proxecto deberá incorporar as medidas correctoras establecidas EsIA, no seu anexo 5, o cal deberá recoller as modificacións reflectidas no documento achegado e as derivadas das consideracións que se fan nos informes da DXPC. Inclúiranse no anexo 5, as fichas de todos os bens que foron localizados na prospección próximos as infraestruturas, indicando a distancia á que se atopan as obras.

- Con carácter previo ao inicio das obras de construción do parque eólico, confirmarase a presenza da Mámoa 2 do Cordal de Silvela GA 27020 (3), realizarase un rozado de forma manual, sempre baixo control arqueolóxico. De confirmarse a súa natureza arqueolóxica, realizaranse as modificacións pertinentes para reducir e minimizar as obras de anheamento e acondicionamento nos tramos dos vieiros de acceso os aeroxeradores incluídos nos contornos de protección deste ben e revisaranse as cautelas arqueolóxicas onde se produzan os maiores movementos de terras. Haberá que actualizar ou ben anular a ficha correspondente nos arquivos de xacementos arqueolóxicos de Galicia da DXPC.
- Realizarase un especial seguimento da roza de vexetación e das obras nas zonas de cautela dos bens arqueolóxicos documentados, e especialmente para as obras de acondicionamento dos vieiros de acceso aos aeroxeradores e para o replanteo e construción das plataformas e cimentacións destes, así como dos perfís e cortes que se xeren. Nos ámbitos indicados o seguimento será presencial, continuo e a pe de obra, para as rozas de vexetación e nos movementos de terra para a construción das plataformas dos aeroxeradores. Realizaranse decapados mecánicos dos niveis artificiais intercalando limpeza manuais destes así como dos perfís xerados nas superficies onde se proxectan as plataformas dos aeroxeradores (especialmente no AE01) que serán dirixidos e coordinados polo equipo arqueolóxico de seguimento, quen establecerá o ritmo no avance das remocións de terras para realizar unha correcta documentación e rexistro destes niveis. No caso de que se constatase a existencia de restos arqueolóxicos, primarase a conservación in situ dos mesmos, o que poderá dar lugar á modificacións e medidas protectoras e correctoras oportunas.
- Con carácter previo ao inicio das obras deberá presentarse unha avaliación de impacto sobre o patrimonio cultural dos accesos ao parque eólico, na que se concrete o itinerario de acceso desde a rede de estradas xerais e se detallen as actuacións necesarias para facilitar o paso do transporte especial. Identificaranse os bens do patrimonio cultural que puideran verse afectados, tanto nos núcleos polos que se atravesase como no resto do trazado ata chegar aos aeroxeradores e valorarase a posible afección aos elementos e os seus contornos, establecendo as medidas protectoras e correctoras necesarias para a súa salvagarda como indica no seu informe.
- No caso de aparecer novos bens ou indicios vinculados co patrimonio cultural, deberanse comunicar os achados á Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, que establecera medidas oportunas. Así mesmo calquera modificación do proxecto terá que ser informada por esta.
- Comunicarase o concello de Friol os novos xacementos inventariados e este deberá integralos nos seus catálogos de bens culturais da súa normativa urbanística ademais de definir e cartografar os seus contornos de protección na planimetría de ordenación.

- A **Dirección Xeral de Patrimonio Natural**, emite un informe sobre o EsIA no cal, tras un resumo dos antecedentes e da descrición do proxecto, fai unha análise da documentación recibida e indica como conclusión que non é previsible que o proxecto xere efectos significativos, sendo compatible coa preservación do patrimonio natural e a biodiversidade, sempre e cando se garanta o cumprimento das medidas contempladas na documentación achegada e se teña en conta as condicións recollidas no informe e que se reflicten tamén no condicionado do apartado 4 desta DIA. Nas súas conclusións salientase que aínda que non se detectou presenza de *Circus sp*, detectáronse *Accipiter gentilis* e *Buteo buteo* en voo e moi próximas aos aeroxeradores. Deberase implementar tecnoloxías de redución de

impacto por colisión como sistemas de detección baseados en vídeo, o sistema deberá prever a colisión destas especies e as que se detecten durante os traballos de vixilancia.

O plan de vixilancia recollera como indica o informe no seu apartado V, referente as condicións mínimas para os plans de vixilancia ambiental no relativo ao control da mortalidade por colisión en parques eólicos durante a fase de explotación.

- O **Instituto de Estudos do Territorio** emite un informe, no que tras recoller uns antecedentes e o marco legal, efectúa unha descrición do proxecto, do contido do EsIA e das características da paisaxe afectada. De acordo ca disposición das infraestruturas do parque eólico o atoparse en zonas elevadas, confire unha visibilidade alta. Tamén analiza o contido do estudo de impacto e integración paisaxística (EIIP), os efectos do proxecto sobre a paisaxe e as medidas de integración paisaxística propostas, no que se indica que o contido do EIIP é axeitado os contidos esixidos salvo que non inclúe a xustificación de como se incorporaron ao proxecto as determinacións das directrices da paisaxe. Indicar que a avaliación faise contemplando o proxecto e o estudo coa configuración dos tres aerogeneradores.

Os principais impactos sobre a paisaxe producíranse aos núcleos de poboación derivado dos efectos sinérxicos que se producen pola existencia doutros proxectos eólicos na contorna e sobre o Camiño de Santiago, no que a afección é moi alta. Conclúe cunha serie de recomendacións para asegurar unha mellor integración paisaxística como son plantar unha barreira vexetal con especies arbóreas autóctonas no centro de seccionamento, respectando a directrices da paisaxe DX. 17 e DX. 20 (apartados m, i e o). Cumprírase o indicado nas directrices a hora de acondicionar e realizar as infraestruturas do parque DX. 25.b e DX. 22.i.

En contestación a dito informe o promotor acepta o condicionado e achega o documento "Valoración paisaxística de la propuesta de modificación parque eólico Monte do Cordal, en el término municipal de Friol (Lugo) EXP IN 408A 2018/33 y contestación al requerimiento del IET. Julio 2022" no que da resposta o solicitado e informa da modificación do proxecto (redución de 3 a 2 dos aerogeneradores entre outros).

O IET como resposta indica que a documentación achegada adecúase ás consideracións efectuadas no informe e indica que deberán incorporarse ao EIIP segundo o establecido no artigo 26 e seguintes do Regulamento da Lei 7/2008, do 7 de xullo, de protección de paisaxe de Galicia para dar cumprimento ao disposto no artigo 11.2.d da Lei 7/2008.

A modificación do proxecto non reduce de maneira substancial a superficie das cuncas visuais dos aerogeneradores, manténdose os principais impactos sinalados no informe. A incidencia visual, non supón un impacto crítico, aínda que non pode ser mitigada con medidas correctoras agás nos núcleos rurais (uso de pantallas vexetais DX.20.c).

- A **Subdirección Xeral de Planificación e Protección Civil da Dirección Xeral de Emerxencias e Interior**, emite un informe en relación aos efectos derivados da vulnerabilidade do proxecto no que tras a revisión da documentación achegada, estima que o risco de accidentes graves ou catástrofes é baixo. Todo elo sin prexuízo de que, si puidera estar afectado este proxecto polo Decreto 171/2010, sobre plans de autoprotección na Comunidade Autónoma de Galicia, o titular deberá elaborar e implantar o correspondente plan, elaborado por técnico competente, e que deberá acompañar aos restantes documentos necesarios para o outorgamento da licenza, permiso ou autorización, previamente á autorización de inicio de actividade por parte da autoridade competente.

- A **Axencia Turismo de Galicia** emite un primeiro informe sobre o EsIA que contemplaba tres aerogeneradores, e no que tras analizar todos os posibles impactos que o proxecto puidese xerar, considera que dado o alcance das actuacións é necesario que o estudo de impacto turístico inclúa ou complete a información. O promotor achega aclaración a ese informe e o órgano emite unha resposta na que se conclúe que se produce un impacto turístico reducido.

A **Dirección Xeral de Saúde Pública** expón que o informe realizouse avaliando a documentación achegada e se tiveron en conta, identificaron e valoraron os posibles impactos no medio ambiente con

posible repercusión sobre a saúde humana. Recolle as observacións en relación cos seguintes puntos: caracterización da poboación en situación de risco, determinación dos potenciais perigos, identificación das posibles vías de exposición, avaliación da necesidade de medición da exposición e do deseño dun estudo de avaliación de risco para a saúde do proxecto.

Polo tanto, e tras desenvolver as cuestións anteriores, conclúe nun primeiro informe que non se recolle información ou é insuficiente sobre varios aspectos (niveis sonoros, abastecemento, produtos perigosos, etc.) que poden ter repercusións sobre a saúde da poboación, é necesaria a súa achega e consideración polos organismos competentes.

O promotor como contestación informa primeiro da modificación da alternativa escollida debido a varios informes desfavorables e posteriormente achega o documento "Contestación al requerimiento del servicio de sanidad ambiental relativo al estudio de impacto ambiental del parque eólico Monte do Cordal, en el término municipal de Friol (Lugo). IN408A 2018/33. Abril 2022". Segundo a resposta dada pola Dirección Xeral de Saúde Pública, tendo en conta as modificacións introducidas, considera satisfeitos a maioría dos requirimentos feitos no informe previo, salvo o referente o parpadeo de sombras. O estudo do caso real aportado polo promotor, 3 dos receptores superan máis de 30 h/ano de sombra, e 12 receptores 8 h/ano. Deberase considerar para a toma de medidas, o efecto de sombra nas vivendas que superen o limiar para o "caso real" de 8 h/ano, non 30 h/ano. Deberán incorporarse as correspondentes medidas protectoras, independentemente das medidas de mitigación que puideran ser necesarias na fase de funcionamento.

- A **Confederación Hidrográfica Miño – Sil**, emite un primeiro informe no que logo de efectuar unha posta en antecedentes e citar a lexislación de aplicación, continúa o seu informe cunha análise do contido da Proxecto de execución e do EsIA do PE Monte do Cordal (centrándose na descrición do proxecto, nos posibles impactos sobre o medio hídrico, nas medidas correctoras e protectoras propostas no estudo e na avaliación dos efectos sinérxicos), para a continuación informar sobre a rede fluvial da área e a implicación do proxecto na demarcación hidrográfica Miño - Sil, xa expostas no punto 1.3 no apartado de hidrografía. Engade unhas consideracións sobre as actuacións susceptibles de causar afeccións ao medio hídrico e apunta unha serie de condicións a ter en conta no desenvolvemento do proxecto, como é a de modificar o trazado da gabiá de cableado para evitar o cruzamento por un punto que non conta coa infraestrutura de paso onde dito cruce se proxectaba nun primeiro momento.

Conclúe informando favorablemente pero condicionado a revisión da gabiá de cableado e sempre que se teñan en conta as directrices expresadas no seu informe así como as sinaladas na documentación sometida a informe. O promotor como resposta pronúnciase de maneira favorable o condicionado e a revisión do trazado da gabiá de cableado.

-A **Sociedade Galega de Historia Natural**, informa sobre diversas cuestións, que son competencia do órgano substantivo e no ámbito ambiental son recollidas no presente informe.

-O **concello de Friol** non emitiu informe sobre o EsIA, achegando o órgano substantivo unha copia da solicitude de informe efectuada pola unidade tramitadora, quen considerou procedente continuar coa tramitación unha vez esgotado o prazo para a súa emisión.

- Para os anteditos informes constan no expediente, segundo o caso, escritos do promotor de conformidade ou de resposta ao seu contido, ou ben oficios do órgano substantivo de remisión do correspondente informe ao promotor sen que este manifeste ningunha obxección no prazo legalmente establecido.

- Así mesmo consta un informe da **Xefatura Territorial da Vicepresidencia Primeira e Consellería de Economía, Industria e Innovación de Lugo** na súa condición de unidade tramitadora do órgano substantivo, que recolle un resumo dos datos do expediente administrativo e da tramitación practicada no expediente, tanto no referente á obtención dos condicionados técnicos do proxecto como á tramitación ambiental e os resultados da información pública

No tocante a alegacións no expediente remitido polo órgano substantivo constan 11 alegacións, 7 de particulares e 4 de asociacións/organizacións:

Neste senso, e sen prexuízo das aclaracións achegadas polo promotor na súa resposta á ditas alegacións, cabe referirse aquí ao recollido neste mesmo apartado 2 da DIA en relación cos informes emitidos polo organismo sectorial con competencias nas materias aludidas, á documentación complementarias que se incorporou ao expediente ao longo da tramitación, ao condicionado do apartado 4, ao programa de vixilancia e seguimento ambiental do apartado 5 e á propia consideración final da DIA respecto da viabilidade ambiental do proxecto sempre que se cumpran as condicións e medidas que se establecen ao longo deste documento ademais das que figuran no EsIA e a restante documentación avaliada no marco do trámite ambiental.

3. ÁMBITO DA DIA

Unha vez efectuada a análise do expediente, cabe indicar que o proxecto do parque eólico Monte do Cordal consiste na instalación e explotación dun parque eólico de 13,2 MW de potencia total no concello de Friol (Lugo), constituído por 2 aerogeradores de 6,6 MW de potencia nominal unitaria, que se localizarán dentro do polígono definido polas seguintes coordenadas UTM (ETRS89, fuso 29):

Vértices poligonal	UTM X	UTM Y
1	590.626	4.766.782
2	591.422	4.763.599
3	589.726	4.761.786
4	589.134	4.761.786
5	588.847	4.762.128
6	588.165	4.764.044
7	588.785	4.765.863

A localización dos aerogeradores e demais infraestrutura asociada ao parque eólico será a que se recolle no Doc. 3. Planos **Plano nº1.1 Situación planta definitiva** incluído na Adenda al estudio de impacto ambiental del parque eólico Monte do Cordal (Lugo). Octubre 2022. Presentado o 20.10.202 e remitida polo órgano substantivo o 10.11.2022.

4. CONDICIÓN AMBIENTAIS

4.1. Condicións particulares

1. Considerando o exposto no apartado 2. *Tramitación e análise do expediente*, establécese como condicionado particular para o desenvolvemento do proxecto o cumprimento do contido dos informes que consten no expediente, ademais do recollido no EsIA, e na restante documentación avaliada, tendo en conta que as condicións ou medidas dos informes prevalecerán fronte as do estudo ambiental ou a restante documentación no caso de contradición entre elas e que, en todo caso, calquera condición desta DIA prevalece fronte ás anteriores.

2. En relación coa vulnerabilidade do proxecto ante riscos derivados de accidentes graves e catástrofes, teranse en conta as recomendacións recollidas no correspondente plan, elaborado por técnico competente, e que deberá acompañar aos restantes documentos necesarios para o outorgamento da licenza, permiso ou autorización, previamente á autorización de inicio de actividade por parte da autoridade competente.

3. No que respecta o dito no informe da Dirección Xeral de Patrimonio Natural, o promotor deberá presentar unha proposta detallada relativa ás medidas adicionais sinaladas por dita dirección para garantir a minimización do impacto por colisión en quirópteros (restrición de rotación de pas por baixo da velocidade de réxime) e aves (pintado das pas dos aeroxeradores de acordo cos criterios establecidos pola antedita dirección xeral e sistema de detección baseado en vídeo), así como as actuacións a desenvolver para verificar a eficacia das ditas medidas.

O inicio das obras estará condicionado a que a DXPN informe favorablemente. O órgano substantivo achegará a este órgano ambiental, para a súa constancia no expediente, unha copia do dito informe e da documentación na que se basee, de acordo co requirido na condición 4.3.4 da DIA.

4. En canto á posible afección do proxecto sobre a poboación e a saúde humana en relación co efecto *parpadeo de sombras* (*shadow flicker*) durante a fase de funcionamento do parque, e en consonancia co recollido na documentación avaliada, nos potenciais receptores non se superarán as 8 horas/ano de exposición no caso real, téndose que adoptar as medidas mitigadoras oportunas (por exemplo, instalación de barreiras ou pantallas) ou programar paradas temporais dos aeroxeradores implicados no caso de que se supere o limiar recomendado.

Neste sentido, deberá contarse cun estudo do potencial impacto do parpadeo de sombras que contará con informe favorable da Dirección Xeral de Saúde Pública antes do inicio de obras. Levarase a cabo un seguimento da posible incidencia deste efecto sobre os receptores considerados, recollendo os seus resultados nos informes do programa de vixilancia ambiental segundo se indica no punto 5.3 da DIA.

5. O promotor deberá depositar un aval para garantir o cumprimento das medidas correctoras e responder da reparación dos posibles danos que se lle poidan causar ao medio ambiente e do custo da restauración, conforme o disposto no Decreto 455/1996, do 7 de novembro, de fianzas en materia ambiental.

Proponse como importe do aval, que será actualizable e deberá fixar o órgano substantivo, a cantidade de 186.618,42 euros, dos cales 79.979,32 euros corresponden á fase de obras e 106.639,1 euros á de desmantelamento e abandono do parque eólico.

Para a cancelación do dito aval será preciso o informe favorable do órgano ambiental, logo do levantamento dunha acta de comprobación pola inspección ambiental conforme establece o referido Decreto 455/1996.

A solicitude de cancelación realizarase a través do órgano substantivo, e só se poderá efectuar unha vez estean totalmente rematados os labores de restauración e integración paisaxística e logo de que o promotor acredite, mediante os informes do programa de vixilancia ambiental, a suficiencia e o éxito dos traballos efectuados, tanto os referentes á restauración (coa vexetación debidamente implantada) como ás demais actuacións relacionadas coa imposición do aval ambiental.

4.2. Condicións xerais

Ademais do condicionado establecido no punto anterior, ao proxecto seranlle de aplicación, segundo proceda, as seguintes condicións que complementan, matizan ou subliñan as anteriormente indicadas:

4.2.1 Protección da atmosfera

1. Co fin de minimizar a emisión de po durante a fase de obras, nos períodos de seca procederase á rega dos vieiros e das superficies onde se estean a realizar escavacións ou movementos de terras. Ao comezo das obras deberán terse dispostos na zona os medios necesarios para tal fin.

2. Os camións que transporten terras ou outros materiais que poidan xerar po deberán ir cubertos con lonas ou dispositivo similar. Así mesmo procederase, no caso de ser necesario, ao lavado das rodas dos camións á saída da zona de obras.

3. Os niveis de presión sonora debidos á construción e funcionamento do parque deberán cumprir coa normativa vixente, tendo en conta que no caso de que se superen os límites legalmente establecidos teranse que adoptar as medidas protectoras ou correctoras oportunas (emprego de mantas de goma durante as voaduras, incremento do illamento dos equipos, correcto mantemento das instalacións, pantallas de illamento acústico, etc).

Para tal fin, tanto na fase de obras como na de funcionamento do parque o promotor deberá levar a cabo un plan de seguimento do nivel de ruído ao abeiro do Decreto 106/2015, do 9 de xullo, sobre contaminación acústica de Galicia de desenvolvemento da normativa básica estatal en materia de ruído, a través de entidade acreditada polo organismo nacional de acreditación (ENAC) como laboratorio de ensaios acústicos ou como entidade acreditada, en ambos casos, no ámbito do ruído ambiental, tendo en conta os aspectos que se indican no punto 5.2 desta DIA.

4.2.2 Protección das augas e leitos fluviais

1. Toda actuación ou afección no dominio público hidráulico ou na zona de servidume e policía de leitos, incluíndo zonas de fluxo preferente e zonas asolagables así como calquera captación ou vertedura se é o caso, precisarán da autorización ou permiso do organismo de cunca competente, que deberá ser solicitada e obtida polo promotor previamente ao inicio das obras.

En calquera caso, deberán terse en conta en todo momento as limitacións e demais prescricións establecidas no Real decreto legislativo 1/2001, do 20 de xullo, polo que se aproba o texto refundido da Lei de Augas e no Regulamento do Dominio Público Hidráulico (RD 849/1986, do 11 de abril), así como na Lei 2/2021, do 8 de xaneiro, de pesca continental e demais normativa que resulte de aplicación, entre ela as disposicións normativas dos plans hidrolóxicos.

2. En calquera zona onde poida existir risco de desencadeamento de procesos erosivos, de incorporación de sólidos ás augas e/ou de modificación do réxime hídrico, extremaranse as precaucións na execución e control das obras e na adopción das medidas protectoras, correctoras e de vixilancia ambiental que figuren na documentación avaliada, así como as sinaladas que se deriven desta DIA e calquera outra que resulte necesaria para a preservación do dominio público hidráulico e a calidade das súas augas.

Neste sentido, conforme avance a obra procederase a estabilizar os noiros de desmonte e/ou terraplén que se xeren, co obxecto de previr fenómenos erosivos e incorporación de sólidos ás augas. Porase especial coidado na adopción das medidas fronte os arrastres e escorregamentos, tal e como se establece no punto 4.2.3.5 da DIA.

3. A calidade das augas manterase de xeito que, co motivo das obras, non diminúa respecto da existente antes do inicio destas. Non está permitido o lavado de maquinaria e utillaxe nos cursos de auga nin en ningún outro elemento do dominio público hidráulico. Prohíbese a vertedura directa ou indirecta de augas ou produtos residuais susceptibles de contaminar as augas continentais ou calquera outro elemento do dominio público hidráulico sen a correspondente autorización de vertedura.

Para tal fin, tanto na fase de obras como ao final destas ata que se constate ausencia de afeccións, levarase a cabo un plan de control da calidade das augas.

4. Non se acumularán substancias, calquera que sexa a súa natureza e lugar en que se depositen, que constitúan ou poidan constituír un perigo de contaminación das augas (superficiais ou subterráneas) do dominio público hidráulico e/ou degradación do seu contorno.

Durante a execución dos traballos non se poderán utilizar as marxes dos ríos e ribeiras como lugares para o depósito de materiais, parque de maquinaria, lavados e, en xeral, todas aquelas actividades que supoñan un risco de contaminación das augas ou alteracións do ecosistema asociado.

5. Non se afectarán, ou de ser o caso terán que ser repostas na súa totalidade, as instalacións ou servizos de abastecemento de auga, saneamento ou calquera outro amparado pola lexislación

hidráulica que se poidan atopar na área de influencia das obras, téndose que garantir a compatibilidade da actuación cos usos preexistentes. De igual xeito, respectaranse as fontes e mananciais que puideran existir na zona.

Neste sentido, na execución dos alicerces e das gabias do cableado haberase de considerar non afectar á modificación dos niveis freáticos que puideran alterar captacións existentes, aínda que estas non presentaran aparencia de afectación.

6. Na rede viaria do parque disporanse as estruturas de drenaxe transversal e lonxitudinal necesarias para non modificar o actual réxime hidrolóxico da zona e permitir a libre circulación das augas. Evitarase a xeración de zonas asolagadas, o transvase de auga dunha microcunca a outra ou a concentración de grandes fluxos de auga en valgadas con escasa capacidade de acollida.

A incorporación das augas procedentes da rede de drenaxes do parque cara o dominio público hidráulico deberá ser gradual, polo que á saída das drenaxes transversais e nos puntos onde a auga das cunetas se incorpore ao terreo, así como nos tramos de cuneta en zonas de elevada pendente, dispoñeranse sistemas protectores e/ou de disipación de enerxía co fin de evitar fenómenos erosivos, arrastres de materiais, deposición de sólidos ou asolagamentos na traxectoria de incorporación das augas aos cursos naturais.

Tanto na fase de obras como na de explotación do parque, realizarase un control do correcto funcionamento desta rede de drenaxes, do estado dos dispositivos de disipación de enerxía e das condicións de incorporación das augas de drenaxe á rede natural, téndose que adoptar as medidas protectoras e correctoras oportunas no caso de producirse os citados fenómenos. Así mesmo, a rede de drenaxes será obxecto dos oportunos labores de mantemento para garantir a súa operatividade.

Para tal fin, o promotor deberá contar cun plan de control da rede de drenaxes do parque, incorporándoo ao programa de vixilancia ambiental segundo se desprende do punto 5 desta DIA.

7. O formigón necesario para a execución do proxecto será provisto desde planta ou plantas localizadas fóra da obra e que contén coas debidas autorizacións.

8. A limpeza das cubas das formigoneiras realizarase nas plantas subministradoras sempre que sexa posible. De non ser así, poderá habilitarse unha balsa para tal fin, que deberá estar adecuadamente impermeabilizada e afastada de cursos fluviais. Os restos nela almacenados deberanse entregar a un xestor autorizado ou, no caso de que se pretenda a súa vertedura ao medio, deberá obterse a correspondente autorización de vertedura.

4.2.3 Protección do solo e infraestruturas

1. Levarase a cabo un control topográfico preciso dos límites das zonas de obra e da localización de todas as infraestruturas e instalacións proxectadas, que se axustarán ao que se derive desta DIA. Non se poderán ocupar terreos fóra dos previstos.

2. Delimitaranse as distintas zonas de obra mediante o seu balizamento, que deberá manterse en perfecto estado durante o transcurso da actuación e ser retirado cando esta finalice.

3. Con carácter xeral, non se efectuarán préstamos na zona salvo xustificación previa, en cuxo caso seleccionaranse zonas que xa vaian ser afectadas polas obras ou, no seu defecto, lugares carentes de valores ambientais ou paisaxísticos relevantes. En todo caso, os préstamos deberán ter a súa procedencia debidamente acreditada e os ocios resultantes serán restaurados ao finalizar a obra.

4. No caso de ter que realizar algún depósito de sobranceiros de escavación que non poidan ser empregados na propia obra, o promotor deberá contar cos permisos ou autorizacións que resulten oportunos, e proceder á súa restauración e revexetación unha vez rematada a obra.

5. Cando se executen obras en zonas de elevada pendente deberanse dispoñer mallas antiescorrega ou calquera outra medida adecuada para evitar o arrastre ou rodadura de materiais ladeira abaixo. O estado e a operatividade dos dispositivos antiescorrega será obxecto de control exhaustivo durante a execución das obras. En calquera caso, de producirse arrastres, deberán ser retirados e depositados nun lugar autorizado e a zona devolta ao seu estado orixinal.
6. Adoptaranse as medidas de seguridade necesarias para evitar derramos accidentais de produtos contaminantes como aceites, graxas e carburantes de motores.
7. No caso de ter que realizar voaduras, disporanse os medios necesarios (redes, lonas, ...) para evitar a proxección de fragmentos de rocha ao contorno. En calquera caso, se estes se producisen, deberán retirarse da zona e ser depositados nun lugar autorizado.
8. A circulación de vehículos e maquinaria no parque, tanto na fase de obra como na de funcionamento, restrinxirase unicamente aos vieiros e zonas acondicionadas para o efecto (áreas de manobra).
9. Os elementos do parque non poderán supoñer un obstáculo para o normal uso das pistas ou devasas que puideran existir na zona, debéndose garantir a súa operatividade.
10. Manterase a permeabilidade territorial da zona, conservando os servizos e servidumes de paso que existan na actualidade. Se durante as obras fose preciso cortar o paso dalgunha vía, deberán implementarse rutas alternativas que presten o mesmo servizo.
11. No caso de deterioración de estradas, camiños ou calquera outra infraestrutura, instalación ou servizo preexistente debido á execución da actuación, deberá restituírse a súa calidade e funcionalidade aos niveis previos ao inicio das obras.
12. As obras a realizar nas áreas de protección dos elementos patrimoniais seguiran estritamente o indicado e autorizado pola Dirección Xeral de Patrimonio Cultural.

4.2.4 Xestión de residuos

1. Todos os residuos que se xeren como consecuencia da construción, explotación e desmantelamento do parque eólico deberán ser xestionados en función da súa natureza e conforme á lexislación vixente, primando a reciclaxe e a reutilización fronte á vertedura.

2. Para a zona destinada a casetas de obra, parque de maquinaria, provisión de materiais, etcétera, deberá seleccionarse unha localización de baixo valor ambiental, escasa pendente e afastada de calquera curso de auga, hábitats de interese comunitario ou área de protección arqueolóxica.

A dita zona deberá estar dotada das medidas necesarias para evitar a contaminación do solo e das augas e dispoñer dos medios adecuados para a recollida de posibles verteduras. As casetas de obra deberán dispoñer dun sistema estanco de tratamento químico das augas residuais.

Así mesmo, co obxecto de evitar a dispersión de accións potencialmente contaminadoras e favorecer un adecuado control ambiental, no caso de que finalmente sexa necesario dispoñer dunha área de limpeza das cubas das formigoneiras tendo en conta o sinalado na condición 4.2.2.8, esta localizarase preferiblemente na zona dedicada ás instalacións de obra.

3. Os labores de limpeza, mantemento e reparación da maquinaria durante a fase de obras realizaranse preferiblemente en talleres autorizados, eliminando así o risco de derramos accidentais de substancias contaminantes. Cando isto non sexa posible polas características da maquinaria (con mobilidade restrinxida ou non apta para circular por estrada), estas tarefas poderanse realizar na zona destinada a instalacións de obra, que deberá estar adecuadamente dotada segundo o establecido na condición anterior.

4. O almacenamento temporal de residuos ata a súa entrega ao xestor autorizado realizarase nunha zona acondicionada para tal fin nas zonas designadas a campamento de obra, maquinaria e acopio e nunha zona habilitada para tal fin no entorno da subestación de Friol (obxecto doutro proxecto) na fase de explotación. Sinalizarase claramente a presenza dos distintos tipos de residuos e cumprirase en todo momento coas normas de almacenamento establecidas na lexislación vixente.

5. Antes do inicio da fase de explotación deberán terse retirado e xestionado a totalidade dos residuos xerados durante a execución das obras.

4.2.5 Protección da fauna, vexetación e hábitats naturais

Con carácter xeral, no desenvolvemento do proxecto garantirase que non se vexan afectados compoñentes protexidos do medio natural (tal que as especies da flora ou os hábitats naturais) que gocen dun réxime de protección legal, atendendo ao disposto nas leis 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade e 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia, sen prexuízo de calquera outra normativa que lles resulte de aplicación.

4.2.5.1. Sobre a fauna

1. Para levar a cabo os labores de corta e roza de vexetación, así como os movementos de terras, escolleranse datas fóra das épocas de nidificación e cría da fauna máis sensible a este tipo de actuacións (prestando especial atención á que puidera gozar dalgún réxime de protección legal), adoptando en todo caso as medidas necesarias para non alterar á fauna.

2. Previamente aos labores de corta de arboredo verificarase a ausencia de avifauna nidificante de interese nos pés implicados. En caso de presenza, adoptaranse as medidas oportunas para que poidan finalizar con éxito o período reprodutor. Atenderase especialmente á presenza de aves rapaces ou calquera outra especie que ostente figuras legais de protección ou apareza recollida en listaxes ou libros vermellos que poñan de manifesto a importancia da súa conservación.

3. Se entre as aves rapaces que poidan facer uso da zona do parque se atopasen rapinas do xénero *Circus* (tartaraña cincenta *Circus pygargus* e gatafornela *Circus cyaneus*, catalogadas como vulnerable no CGEA), que nidifican sobre o solo en ambientes de matogueira ou mixtos con pasteiros e polo tanto son susceptibles de verse afectadas polas obras, previamente aos labores de roza da vexetación levaranse a cabo, de non terse realizado, as comprobacións necesarias para determinar a existencia ou non de parellas reprodutoras na área de afección directa das infraestruturas e instalacións proxectadas.

No caso de detectar a súa nidificación na zona afectada polas obras, adoptaranse as medidas oportunas para que poidan finalizar con éxito o período reprodutor, incluíndo o establecemento dun perímetro de exclusión duns 500 m de radio en torno ao niño, onde se evitará calquera actuación ata a finalización do período reprodutor (podendo continuar coas obras noutra zona afastada) e outro perímetro de seguridade de 500 m, onde se limitarán ao máximo as actuacións co obxecto de garantir a tranquilidade das aves.

4. Para aquelas especies de fauna que contén cun plan de recuperación, conservación ou xestión, como e o caso do Plan de xestión do lobo, adoptaranse as medidas e actuacións recollidas na dita planificación, cando proceda. No caso de ser necesaria a realización do seguimento con estudos de especies protexidas, será necesario contar coas autorizacións correspondentes.

5. Adoptaranse as medidas necesarias para minimizar o potencial impacto da rede viaria do parque sobre a pequena fauna (réptiles, anfibios, micromamíferos, ...), tanto polo risco de atropelo como polo efecto barreira, así como para garantir que as obras de drenaxe e outras estruturas non supoñan unha trampa para a dita fauna.

Ademais, no caso de que nalgún dos vieiros do parque sexa necesario colocar pasos canadenses para impedir o paso de gando, estes deberán ir dotados de medidas que posibiliten o escape dos pequenos

animais que poidan caer ao foxo. As ditas medidas poden consistir, sen prexuízo doutras igualmente efectivas, en dotar ao foxo dunha rampla de subida da fauna (con superficie rugosa e pendente suave), abrir un ou dous laterais do foxo ou darlle saída ao exterior mediante unha tubaxe de diámetro suficiente (mínimo 40 cm).

Así mesmo, levaranse a cabo os controis oportunos para verificar a eficacia das medidas adoptadas e detectar a existencia ou non de afeccións sobre a pequena fauna (incluíndo, de instalarse pasos canadenses, controis de mortalidade nos foxos), incorporando este seguimento ao programa de vixilancia ambiental segundo se desprende do punto 5 desta DIA.

6. Respecto á avifauna e os morcegos, realizaranse comprobacións periódicas que permitan determinar a existencia ou non de afeccións sobre os seus efectivos poboacionais e detectar cambios no comportamento e usos do hábitat producidos pola instalación e/ou presenza dos aeroxeradores.

No caso de que se detecte unha incidencia negativa, adoptaranse as medidas necesarias para corrixir a dita situación, entre as que se poden considerar, sen prexuízo doutras, un incremento da frecuencia do seguimento, pintado de pas con patróns que incrementen a súa visibilidade, eliminación de gando morto (ou cubrición ata a súa retirada) para evitar atracción de aves preeiras, parada de máquinas en días con condicións meteorolóxicas moi desfavorables e de baixa visibilidade, establecemento de períodos de parada técnica dos aeroxeradores no caso de alcanzarse limiares de risco, instalación de disuasorios automáticos, evitar a rotación das pas en horarios de maior actividade de quirópteros (ocaso e primeiras horas da noite), épocas do ano e condicións meteorolóxicas, eliminación ou relocalización de aeroxeradores conflitivos, etcétera.

No caso concreto das especies preeiras, estarase ao disposto na Resolución do 21 de marzo de 2014 da Dirección Xeral de Enerxía e Minas pola que se establecen determinadas medidas para previr as colisións de aves nos parques eólicos da Comunidade Autónoma de Galicia.

Para tal fin, o promotor deberá levar a cabo un plan de seguimento da avifauna e quirópteros de acordo co sinalado no punto 5.2 da DIA

7. Así mesmo, levarase a cabo un seguimento da posible aparición de efectos acumulativos (aditivos ou sinérxicos) sobre a avifauna e os quirópteros entre os parques eólicos que existan no contorno no momento en que este parque eólico entre en funcionamento (fosen ou non considerados na documentación avaliada). Teranse en conta así mesmo as súas infraestruturas de evacuación de enerxía se for o caso. Este seguimento realizarase mediante a valoración conxunta dos resultados dos seus respectivos plans de vixilancia, téndose que adoptar as medidas protectoras e/ou correctoras oportunas no caso de producirse a aparición deste tipo de efectos.

4.2.5.2 Sobre a vexetación e os hábitats naturais

1. Con carácter xeral, a eliminación da vexetación reducirase ao estritamente necesario para a execución do proxecto. Empregaranse sistemas mecánicos, non facendo uso do lume nin de fitocidas.

2. A corta de arboredo limitarase ao imprescindible, lembrando que previamente terá que presentar a declaración responsable ou solicitar a autorización segundo corresponda, así como a comunicación final ao remate do aproveitamento de ser o caso, en función do disposto na normativa de aplicación.

3. A realización dos aproveitamentos madeireiros implicará a extracción ou trituración da biomasa forestal residual, agás por razóns xustificadas ou aquelas outras establecidas consonte a lexislación en materia de montes.

4. Na xestión da biomasa vexetal eliminada primarase a súa valorización, evitando a queima in situ destes restos, que de ser o caso terá que contar coa preceptiva autorización. En calquera caso, terase presente a lexislación sectorial en materia forestal e de prevención e defensa contra os incendios forestais.

Neste contexto, no caso de optar pola extracción da biomasa forestal residual deberá garantirse a permanencia no monte ou terreo forestal dos restos forestais de menor tamaño nunha porcentaxe do 50 % sobre o total que se vai extraer. Unha vez executado o aproveitamento, en casos de corta final, deberán realizarse as actuacións necesarias encamiñadas á rexeneración da superficie afectada. No caso de que sexa depositada sobre o terreo, procederase a súa trituración e espaxamento homoxéneo, para permitir unha rápida incorporación ao solo, diminuír o risco de incendios forestais e evitar a aparición de enfermidades ou pragas.

5. Adoptaranse as medidas necesarias para eliminar riscos de incendios, tanto na fase de obras como na de funcionamento do parque.

6. Para garantir a non afección e a conservación de especies de flora ameazada que puideran estar presentes na zona de actuación, adoptaranse as medidas preventivas oportunas (balizamento perimetral da súa localización, delimitación das áreas de presenza nos planos de obra, seguimento do estado de conservación dos exemplares e das medidas adoptadas, etc.) e de ser o caso, as medidas correctoras ou compensatorias necesarias. Así mesmo, levaranse a cabo os controis oportunos para verificar a eficacia das medidas adoptadas e detectar a existencia ou non de afeccións sobre as ditas especies, incorporando este seguimento ao programa de vixilancia ambiental segundo se desprende do punto 5 desta DIA.

7. En canto aos hábitats naturais, e co fin de garantir que as actuacións sexan compatibles coa preservación do patrimonio natural e a biodiversidade, prestarase especial atención, sen prexuízo doutras, ás medidas de control sobre a afección a solos e vexetación que figuran nesta DIA, balizando adecuadamente as distintas zonas de obra e evitando afeccións non previstas.

8. Adoptaranse medidas preventivas para minimizar o risco de introdución de especies invasoras como consecuencia da execución do proxecto (información ao persoal de obra, limpeza previa da maquinaria, control da procedencia dos préstamos, emprego de especies autóctonas na revexetación,...). No programa de vixilancia ambiental incorporaranse os controis oportunos para acadar unha detección precoz desta situación. No caso de que se confirme a introdución, adoptaranse medidas de resposta rápida para erradicalas.

4.2.6 Integración paisaxística e restauración

1. Adoptaranse medidas que maximicen a integración paisaxística da actuación proxectada. No caso da subestación transformadora/edificio de control empregaranse materiais, texturas e cores que harmonicen co contorno. Así mesmo, nos traballos de execución e acondicionamento dos vieiros do parque minimizaranse os movementos de terras e coidarase que o firme contraste o menos posible coa contorna.

2. Se na zona existen afloramentos rochosos con interese xeomorfolóxico ou paisaxístico deberán ser respectados, sen que se vexan afectados polas obras.

3. Todas as superficies alteradas ou deterioradas pola execución das obras (marxes dos vieiros, contorno das obras de drenaxe, gabias do cableado, plataformas de montaxe dos aeroxeradores -que deberán ser revexetadas en toda a súa extensión, podéndose deixar un camiño de acceso ata a porta do aeroxerador para os vehículos de mantemento ordinario -, contorno da subestación/edificio de control e torre/s meteorolóxica/s se é o caso, área de casetas de obra e parque de maquinaria, zonas de amoreamento de materiais ou residuos, áreas de préstamo e/ou vertedura de excedentes dos movementos de terras se fora o caso...) deberán ser restauradas e revexetadas en función do tipo de terreo do que se trate, co obxecto de favorecer a recuperación do solo e a reinstalación da vexetación orixinal.

Para tal fin, nas actuacións de restauración e revexetación a levar a cabo teranse as seguintes consideracións:

- Co fin de evitar fenómenos erosivos e lograr o máis pronto posible a integración paisaxística das zonas alteradas polas obras, os labores de restauración e revexetación deberán realizarse, na medida

do posible, paralelamente ao avance das obras, conforme as distintas superficies a restaurar acaden o seu estado definitivo.

- No caso de precisar achegas externas de terra vexetal por non ser suficiente a retirada na obra, esta non se poderá extraer de áreas onde se atope consolidada e integrada no medio, debendo proceder de amoreamentos ou zonas debidamente autorizadas e que teñan características similares ás do terreo a restaurar, tanto desde o punto de vista edafolóxico como respecto das especies vexetais presentes.

- No que respecta á sementeira, a mestura deberá conter necesariamente especies arbustivas e leguminosas, sen prexuízo das de crecemento rápido que se consideren apropiadas para a zona. A proporción de cada grupo de especies na mestura axustarase, con carácter xeral, ás seguintes porcentaxes: 70% para o conxunto de gramíneas, 15% para as leguminosas e 15% para as arbustivas. A dose a empregar será como mínimo de 30 gr/m² (300 kg/ha).

- A restauración que se faga deberá atender a criterios de coherencia ecolóxica e paisaxística. Todas as especies a empregar na restauración deberán ser autóctonas, preferentemente existentes na zona, compatibles co hábitat no que se vaian implantar e compatibles entre si, co obxecto de maximizar o éxito e integración da restauración.

- Deberá realizarse un seguimento da efectividade dos labores de restauración e revexetación e proceder á reposición das calvas e/ou marras que puideran aparecer nas sementeiras, hidrosementeiras e/ou plantacións efectuadas. Incrementarase a intensidade deste seguimento no caso de que se detecten dificultades para o desenvolvemento da vexetación e levaranse a cabo actuacións adicionais de restauración se o éxito desta non é o axeitado.

4. Unha vez finalizada a vida útil do parque eólico, ou ben no caso de que quedase definitivamente fóra de servizo por calquera causa, ao longo da fase de abandono levaranse a cabo todas as actuacións necesarias para desmantelalo e recuperar a situación preoperacional da zona ocupada pola instalación.

Considerarase, con carácter xeral e sen prexuízo do que no seu momento se poida establecer ao respecto, a desmontaxe e retirada dos aeroxeradores, torre/s meteorolóxica/s e subestación transformadora/centro colector ou de seccionamento (de existir un edificio de control, pode ficar para outros usos), demolición da parte superior do pedestal ou peaña das zapatas, restauración dos novos vieiros creados para uso exclusivo do parque, restitución de terreos e servizos afectados e revexetación das zonas alteradas polo desmantelamento.

4.2.7 Protección do patrimonio cultural.

1. Os traballos de construción do parque eólico realizaranse baixo un control e seguimento arqueolóxico; a tal fin, e previo ao inicio dos mesmos. Rematada a totalidade das obras, certificarase o estado final dos elementos arqueolóxicos.

2. E necesario ter en conta, no momento de realizar a prospección e traballo de campo, a natureza do rexistro arqueolóxico e etnográfico galego, moitas veces enmascarado por unha tupida vexetación, polo que non se pode desbotar a existencia deste tipo de bens non detectados ate o de agora, que aínda que non estean recollidos en inventarios, son susceptibles de protección por configuraren a paisaxe galega e caracterizar culturalmente o territorio. Sirvan como exemplo os antigos camiños e corredoiras, valados de pedra, muros de peche tradicionais, carballeiras, pontes, pontellas, muíños e outras construcións etnográficas.

3. Delimitarase os bens do patrimonio cultural e as súas áreas de protección, axustándose ao previsto na normativa urbanística vixente nos concellos afectados e subsidiariamente ao disposto no artigo 38 da Lei 5/2016, do 4 de maio, de patrimonio cultural de Galicia.

5. De acordo co informado pola Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, deberán terse en conta no desenvolvemento do proxecto as consideracións reflectidas no seu informe, e a partir dos resultado das prospeccións arqueolóxicas, e do traballo de campo, a Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, como

organismo competente na materia, decidirá sobre a conveniencia de establecer outras medidas de protección, para constancia no expediente o órgano substantivo, remitirá a esta dirección xeral, copia do informe da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural.

4.3. Outras condicións

1. De ser o caso, incorporaranse ao proxecto, no que proceda, ás determinacións das Directrices de paisaxe segundo o regulado na disposición transitoria única do Decreto 238/2020, do 29 de decembro, polo que se aproban as Directrices de paisaxe de Galicia.

2. Co obxecto de acadar a máxima coordinación e eficacia no cumprimento desta DIA, o promotor deberá designar unha persoa responsable do seu control e notificar o seu nomeamento ao órgano substantivo segundo o apartado 5.1.

3. Calquera cambio que se pretenda introducir no proxecto respecto do recollido nesta DIA deberá ter en conta a variable ambiental, e no caso de que poida producir efectos significativos sobre o medio ambiente deberáse notificar previamente á Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático, a través do órgano substantivo, para que o órgano ambiental o avalíe e informe sobre a súa aceptación, comunicando no seu caso as condicións que cómpre impoñerlle ou se procede iniciar un novo trámite de avaliación ambiental.

4. O promotor deberá comunicar ao órgano ambiental, a través do órgano substantivo e coa suficiente antelación, a data prevista de inicio das obras do parque.

Xunto coa dita comunicación, o órgano substantivo achegará a este órgano ambiental, para a súa constancia no expediente, unha copia do informe da Dirección Xeral de Patrimonio Natural ao que se fai referencia na condición 4.1.2 da DIA, xunto coa documentación na que se basee.

5. O promotor comunicará ao órgano ambiental, a través do órgano substantivo, a data de posta en marcha da instalación.

5. PROGRAMA DE VIXILANCIA E SEGUIMIENTO AMBIENTAL

5.1. Aspectos xerais

O obxecto deste programa é o de garantir ao longo do tempo o cumprimento das medidas protectoras, correctoras e/ou compensatorias que figuran na documentación avaliada e o condicionado da DIA, así como incorporar procedementos de autocontrol por parte do promotor. Así mesmo, debe permitir detectar, cuantificar e corrixir alteracións ou afeccións que non se teñan previsto, e levar a cabo novas medidas acordadas coas novas medidas acordadas coas novas problemáticas xurdidas.

Para tal fin, e tomando como base o seguimento proposto na documentación avaliada, deberánse incorporar os controis e estudos necesarios para completalo e adaptalo ao condicionado que se deriva desta DIA. Na definición final do programa fixaranse segundo a fase (replanteo, obras, explotación ou abandono) a periodicidade, os indicadores e os limiares ou valores límite que se vaian utilizar en cada caso.

Será responsabilidade do órgano substantivo que o programa que finalmente se desenvolva neste sentido permita acadar os obxectivos indicados. Así mesmo, teranse en conta as seguintes consideracións:

- O seguimento deberá ser efectuado por persoal cualificado para identificar os elementos protexidos da biocenose e para valorar a idoneidade das medidas adoptadas e os impactos que as actuacións do proxecto poden inducir sobre o medio. Terá a capacidade técnica suficiente de conformidade coas normas sobre cualificacións profesionais e da educación superior.

▪ Lémbrese que sempre que exista a acreditación e alcance correspondente, os estudos e controis preoperacionais, tomas de mostras, medicións e analíticas, tanto na fase previa ao inicio das obras como nas de replanteo, obras, explotación ou abandono, realizaranse por entidades acreditadas polo organismo nacional de acreditación (ENAC) co alcance correspondente a cada tipo de control, toma de mostras, medición ou analítica a realizar, e que os informes estarán asinados e amparados pola dita acreditación. Deberán ser representativas, e polo tanto levaranse a cabo durante os labores con maior incidencia sobre os aspectos obxecto de control.

▪ No caso de que se detecten, como resultado deste seguimento en calquera das súas fases, impactos imprevistos ou alteracións que superen os limiares establecidos na lexislación aplicable, no EslA ou nesta DIA, comunicaráse inmediatamente ao órgano substantivo, propondo as medidas correctoras precisas para corrixilos. Se se pon de manifesto a existencia de impactos ambientais severos ou críticos, o órgano substantivo poñerá este feito en coñecemento da Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático.

5.2. Aspectos específicos

1. Levarase a cabo un seguimento dos posibles efectos acumulativos ou sinérxicos con outros parques eólicos e as súas infraestruturas de evacuación, en funcionamento ou en construción, en relación a todos os elementos do medio físico, biótico e perceptíbel, téndose que adoptar as medidas protectoras e/ou correctoras oportunas no caso de producirse a aparición deste tipo de efectos.

2. En relación co plan de seguimento do nivel de ruído ao que se fai referencia na condición 4.2.1, terase en conta o seguinte:

▪ En canto os punto de control que deberán establecerse para o seguimento dos niveis sonoros na fase de funcionamento, estarán localizados no contorno das vivendas ou edificacións máis próximas aos aerogeneradores e non no interior dos núcleos, co fin de considerar os receptores potencialmente máis vulnerables. Deberán considerarse os puntos de medida definidos no EslA, así como en todos os núcleos poboacionais próximos ás infraestruturas. A localización de cada punto deberá definirse coas súas coordenadas UTM (ETR89) e reflectirse nun plano a escala mínima 1:10.000.

▪ Deberan constar os resultados da campaña preoperacional con medicións en todos os puntos indicados, co obxecto de dispoñer de datos previos do ruído de fondo para comparalos cos que se obteñen en cada período de seguimento.

▪ En canto á periodicidade dos controis, durante a fase de obras efectuarase medicións en cada punto no momento no que se estean executando as obras asociadas ao seu contorno, elixindo un momento coa obra en plena actividade co obxecto de que a medición sexa representativa. Na fase de explotación a frecuencia será mensual o primeiro semestre, trimestral o segundo, e tamén trimestral durante o segundo ano de explotación, podendo logo variar en función dos resultados obtidos.

3. En canto aos plans de vixilancia, controis e demais actuacións ás que se fai referencia no punto 4.2.5 da DIA, terase en conta o seguinte:

- Tal e como se desprende do punto 5.1, deberá incorporarse con suficiente detalle ao programa de vixilancia ambiental todo o que se derive das cuestións que figuran no dito punto 4.2.5:
 - Control da nidificación de avifauna protexida ou de interese sobre o solo ou en arboredo.
 - Protección doutra fauna (réptiles, anfibios, pequenos mamíferos,...), detección de atropelos, control da obras de drenaxe e, no seu caso, dos pasos canadenses.
 - Seguimento de avifauna, quirópteros e de posibles efectos acumulativos (aditivos ou sinérxicos).

- Protección de hábitats naturais e outras especies vexetais e animais singulares ou protexidas se é o caso en cumprimento das disposicións normativas que lles resulten de aplicación e do disposto nesta DIA.
 - Detección de especies invasoras.
 - Etcétera
- No caso concreto do plan de seguimento de avifauna (e no de quirópteros naquilo que resulte de aplicación), sen prexuízo do que figure na documentación achegada polo promotor ou do que se poida derivar das condicións 4.1.1. e 4.1.2 ou de calquera outra desta día, teranse en conta as seguintes indicacións:
 - Disporase dos estudos previos necesarios para coñecer os efectivos poboacionais e os usos do espazo e do hábitat na zona, as zonas de cría, alimentación ou campeo, colonias ou refuxios (morcegos), durmidoiros, rutas de paso migratorio, movementos estacionais ou desprazamentos diarios, etcétera, co obxecto de definir axeitadamente o plan de vixilancia para detectar posibles cambios nestes aspectos pola instalación e presenza do parque. Estes estudos preoperacionais deberán cubrir o ciclo anual completo do conxunto de especies inventariadas na zona, prestando especial atención a aquelas que ostenten algunha figura de protección, por exemplo e se prexuízo doutras, as sinaladas no punto 1.3 desta DIA.
 - Conterá unha descrición detallada e xustificada da metodoloxía para o seguimento da incidencia do parque eólico sobre a avifauna, especificando os controis a efectuar e a súa frecuencia, considerando a detección do efecto baleiro, a caracterización do comportamento das aves ante os aerogeneradores e a detección de morte por colisión.
- Descríbanse a metodoloxía para a estimación dos índices de colisión e a súa variación estacional, e a dun estudo do voo que caracterice a frecuencia, variación horaria, variación estacional, altura e traxectoria dos movementos das aves na zona do parque (uso do espazo).
- Incluírase unha valoración da posible distorsión nos resultados polo diferente esforzo de mostraxe, condicións climatolóxicas durante as mostraxes, detectabilidade dos corpos (polo tamaño, vexetación do contorno, etcétera) e desaparición de cadáveres por necrófagos, definindo os factores ou índices de corrección para corrixir as posibles desviacións.
- A periodicidade das vistas de comprobación terá en conta a fenoloxía das especies sedentarias, invernais e migratorias. Co obxecto de diminuír na medida do posible a perda de cadáveres por acción de animais preeiros, as vistas para a detección de aves mortas por colisión terán como mínimo unha periodicidade mensual. No caso de que se efectúen experimentos para o cálculo dunha taxa de desaparición de cadáveres propia para a zona do parque, poderíase axustar a dita frecuencia. Terase en conta que pode resultar preciso incrementar a frecuencia en épocas de paso migratorio e de dispersión de xuvenís.
 - Definición cuantitativa e cualitativa de limiares de risco por colisión e aparición de efecto baleiro, que indiquen necesidade de adoptar medidas protectoras ou correctoras específicas, xustificando a súa determinación. Na definición destes limiares deberán considerarse as referencias normativas, catálogos ou lista vermellas máis actualizadas.
 - Definíranse as medidas protectoras e/ou correctoras a adoptar en función das situacións de risco que se detecten, considerando entre elas as sinaladas no punto 4.2.5.1 desta DIA, sen prexuízo das que se deriven da condición 4.1.2.
 - Segundo o establecido no informe da Dirección Xeral de Patrimonio Natural e no punto 4.1.2 desta DIA en relación á proposta que deba elabora o promotor, deberán

incorporarse á mesma as seguintes actuacións relacionadas coa comprobación da efectividade das medidas para evitar o impacto por colisión.

- Avifauna: deberase prestar atención a se o sistema de detección baseado en vídeo detecta un aumento da frecuencia doutras rapaces, co fin de ampliar a protección ás mesmas, así como medir e comparar a mortalidade por impacto observada no parque eólico coa de outros parques lindeiros que non contén co pintado das pas.
- Quirópteros: deberase informar dos tempos nos que a velocidade do vento foi inferior ao limiar establecido e da porcentaxe de parada dos aerogeneradores.

- Describírase o método do rexistro, tratamento e presentación dos datos obtidos detallando a periodicidade, estrutura e contido dos informes, que como mínimo incluírán un apartado introdutorio (indicando datas e descrición das campañas efectuadas), outro cos datos e resultados obtidos e un de valoración (considerando tanto o período abranguido polo informe como o acumulado de datos de informes anteriores), discusión e conclusións finais.

4. En relación coa condición 4.2.5.1.4 da DIA, no que se refire ao lobo a Dirección Xeral de Patrimonio Natural sinala no seu informe que se ten que dar cumprimento ao punto 18 (efecto barreira das infraestruturas), apartado 5, do Decreto 297/2009, do 30 de decembro, polo que se aproba o Plan de xestión do lobo en Galicia.

Neste senso, establece que no primeiro ano de funcionamento do parque, como parte do plan de vixilancia ambiental, débese remitir á dita dirección xeral un estudo con datos sólido sobre a presenza de lobos na área de influencia do parque eólico e realizar unha avaliación e seguimento das posibles afeccións sobre as súas poboacións: estrutura social, zonas de cría, uso do espazo, etc...

Na procura de mellor implementación das ditas medidas, o promotor e o órgano substantivo terán en conta que todos os aspectos relativos á súa planificación e desenvolvemento deberán coordinar previamente coa dita Dirección Xeral de Patrimonio Natural.

5.3. Informes do programa de vixilancia

O promotor deberá presentar os informes do programa de vixilancia e seguimento ambiental ante o órgano substantivo, a quen lle corresponde efectuar o seguimento e vixilancia do cumprimento da DIA de acordo co establecido na normativa de avaliación ambiental. Estes informes estarán asinados polo persoal técnico responsable da súa elaboración, e terán que contar coa supervisión, aprobación e sinatura da persoa responsable designada para o control do cumprimento da DIA.

Os informes avaliarán pormenorizadamente o cumprimento da DIA en relación a todos os aspectos considerados nela, así como das indicacións, valoracións e medidas protectoras, correctoras e/ou compensatorias contidas no EsIA e a restante documentación avaliada.

Con carácter xeral, incluíranse os resultados das campañas preoperacionais ou estudos complementarios que se efectúen e os que no seu caso xa consten no EsIA ou nas súas addendas se é o caso, comparándoos cos que se obteñan en cada período de seguimento.

Sen prexuízo do que, co decurso do tempo, se poida derivar do desenvolvemento do programa de vixilancia, o seguimento da DIA estruturarase nos seguintes informes:

1. Durante a execución das obras o promotor presentará, con carácter trimestral, un **informe de obras** co seguinte contido mínimo:

- a) Cronograma de obras actualizado con todas as actividades (incluíndo a adopción das medidas protectoras, correctoras e/ou compensatorias) no que se indique, para cada unha delas, a porcentaxe de execución respecto do total. No cronograma figurará a data de actualización.

- b) Informe de avance da obra, onde se describa o desenvolvemento dos traballos en relación a todos os compoñentes do proxecto. Acompañarase de reportaxe fotográfica (con indicación da data e hora nas fotografías e plano de puntos de toma) e dun plano de planta a escala 1:5.000 ou maior detalle, dotado de coordenadas UTM (ERTS89), no que se reflicta a situación real das obras e a porcentaxe de execución de cada actividade.
 - c) Resultados do plan de seguimento do nivel de ruído (con medicións en plena actividade, indicando persoal de obra e maquinaria en funcionamento durante as medicións), control da calidade das augas, funcionamento da rede de drenaxes e mantemento do réxime hídrico (seguimento hidrolóxico), seguimento de avifauna, quirópteros e lobo, protección da pequena fauna e hábitats e especies vexetais e animais singulares ou protexidas se é o caso, tendo en conta o que se deriva dos puntos 4.1, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.5 e 5 da DIA.
 - d) Informe onde se detallen, para aqueles indicadores ambientais que non teñan plans de seguimento específicos, os resultados dos controis efectuados de acordo co programa de vixilancia que se deriva desta DIA (indicando datas das visitas), resultados da aplicación das medidas protectoras, correctoras e/ou compensatorias (tanto as que figuran na documentación avaliada como as derivadas desta DIA), incidencias e/ou imprevistos acontecidos e solucións adoptadas, labores de restauración efectuados, xestión de residuos e obra, etcétera.
2. Ao final das obras, no prazo máximo de dous (2) meses contados desde o remate dos traballos, achegará un **informe fin de obras** que como mínimo inclúa:
- a) Informe onde se describa o desenvolvemento dos traballos desde a emisión do último informe de obras e se detalle o estado final do parque e da área afectada tras a finalización das obras, en relación a todos os aspectos que figuran na documentación avaliada e no condicionado desta DIA. Conterá así mesmo un resumo do seguimento ambiental efectuado ao longo de toda a fase de obras e das medidas protectoras, correctoras e/ou compensatorias adoptadas, así como das incidencias ou imprevistos acontecidos e as solucións adoptadas.
 - b) Reportaxe fotográfica que amose con detalle os aspectos máis salientables da actuación: zonas nas que se implantaron os aeroxeradores, contorno da subestación/edificio de control, estado dos vieiros, cunetas e drenaxes, gabias do cableado, estado de limpeza da área (en especial das zonas de instalacións de obra e parque de maquinaria), zonas onde se efectuaron medidas protectoras, correctoras e/ou compensatorias, etcétera. Nas fotografías indicárase a data e a hora, acompañándoas dun plano de localización.
 - c) Plano *as built*, a escala 1:5.000 ou maior detalle e dotado de coordenadas UTM, no que se reflicta a situación real de todas as instalacións e infraestruturas do parque, así como as zonas onde se levaron a cabo medidas protectoras, correctoras e/ou compensatorias. Inclúirase unha táboa coas coordenadas UTM (ETRS89) das posicións definitivas dos aeroxeradores e da subestación.
 - d) Ficheiros dixitais do plano *as built* coas capas: poligonal do parque, aeroxeradores, subestación e vieiros de acceso. O formato será compatible con sistemas de información xeográfica (SIX). O sistema de proxección será o UTM, adoptándose como sistema de referencia xeodésico o ETRS89. Os datos vectoriais entregaranse en formato ESRI shapefile (.shp).
3. Unha vez iniciada a explotación do parque o promotor deberá presentar, con periodicidade semestral durante os dous primeiros anos de funcionamento e anual os seguintes, un **informe en fase de funcionamento** co seguinte contido mínimo:
- a) Resultados do plan de seguimento do nivel de ruído (identificando os aeroxeradores en marcha durante as medicións), do seguimento do efecto parpadeo de sombras ou *shadow flicker*, do control do funcionamento da rede de drenaxes do parque e o mantemento do réxime hídrico

(seguimento hidrolóxico) e, se é o caso, do seguimento da calidade das augas, conforme se deriva dos puntos 4.1, 4.2.1, 4.2.2 e 5 da DIA.

- b) Resultados dos plans de seguimento de avifauna, quirópteros (incluíndo todo o relativo ao desenvolvemento e eficacia das medidas adicionais ás que fai referencia a condición 4.1.2 da DIA) e lobo e das medidas de protección de pequena fauna, hábitats naturais e especies vexetais e animais singulares ou protexidas se é o caso, e seguimento dos posibles efectos acumulativos (aditivos ou sinérxicos), tendo en conta os puntos 4.1, 4.2.5 e 5 da DIA.

No caso do plan de vixilancia ambiental e control da mortalidade por colisión de aves e quirópteros terase en conta o establecido pola Dirección Xeral de Patrimonio Natural no anexo I do seu informe.

- c) Informe, acompañado de reportaxe fotográfica, no que se describan con detalle os resultados do plan de restauración, indicando os avances e incidencias no proceso de rexeneración da cuberta vexetal e de integración paisaxística da instalación, aparición de especies invasoras se é o caso, estado dos vieiros, cunetas, plataformas de montaxe, gabias do cableado, así como daquelas zonas nas que se adoptasen medidas de protección contra a erosión. Nas fotografías indicárase a data e a hora, acompañándoas dun plano de localización.

Conterá tamén unha avaliación da eficacia e evolución de todas as medidas protectoras, correctoras e/ou compensatorias adoptadas (tanto as que figuran na documentación avaliada como as derivadas desta DIA) e a descrición, se é o caso, das incidencias acontecidas e as solucións adoptadas. Detallaranse así mesmo, para aqueles outros indicadores ambientais que non teñan plans de seguimento específicos, os controis efectuados de acordo co programa de vixilancia que se deriva desta DIA (indicando datas das visitas).

- d) Cando corresponda segundo o expresado na condición 5.2.2 da DIA sobre as actuacións de estudo e seguimento do lobo, xunto co informe en fase de funcionamento achegárase un documento específico cos contidos que se determinen en función do sinalado na dita condición.

Á vista dos resultados que se obteñan durante os dous primeiros anos de seguimento, ou ben por solicitude motivada do promotor cursada ante o órgano substantivo, poderase revisar, se é o caso, o contido ou a frecuencia dos controis e informes que se deben realizar en anos posteriores.

4. Informe previo ao abandono: cunha antelación de seis (6) meses respecto da data prevista para a finalización da explotación do parque, o promotor remitirá ao órgano substantivo un documento (con memoria, planos, pregos de condicións, orzamento, prazo de execución e avaliación dos aspectos ambientais) no que se detallen todas as actuacións previstas para o cumprimento da condición 4.2.6.4.

5. Informe posterior ao abandono: transcorridos dous (2) meses desde o remate dos traballos de desmantelamento e abandono do parque, o promotor achegará un informe coa descrición detallada das actuacións levadas a cabo, con especial mención á xestión dos residuos procedentes do desmantelamento e á restauración das superficies afectadas. Incluirá unha reportaxe fotográfica que reflecta o estado final da área, unha vez rematados os labores de abandono e realizada a oportuna revexetación.

6. PROPOSTA

Logo de finalizar a análise técnica do expediente de avaliación de impacto ambiental, propónse formular a declaración de impacto ambiental do proxecto nos termos recollidos ao longo deste documento, en cumprimento do disposto no artigo 41 da Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental.

Manuel Díaz Cano
Xefe do Servizo de Avaliación Ambiental de Proxectos
(asinado electronicamente)

CONFORME

Juan Manuel Camiño Soto
Subdirector xeral de Avaliación Ambiental
(asinado electronicamente)

RESOLVE

Formular a declaración de impacto ambiental do parque eólico Monte do Cordal, considerando que o proxecto é ambientalmente viable sempre que se cumpra, ademais do recollido no estudo de impacto ambiental e a restante documentación avaliada, o condicionado que figura ao longo deste documento, tendo en conta que no caso de que exista contradición entre eles, prevalecerá o disposto nesta DIA.

Consonte o disposto no artigo 52 da dita Lei 21/2013, correspóndelle ao órgano substantivo o seguimento e vixilancia do cumprimento da declaración de impacto ambiental.

Ademais do obrigado cumprimento das condicións sinaladas, se se manifesta calquera tipo de impacto non considerado ata o momento, este órgano ambiental poderá ditar, do xeito que proceda, os condicionados adicionais que resulten oportunos.

Esta declaración de impacto ambiental farase pública a través do *Diario Oficial de Galicia* e da páxina web da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, e remitiráselle ao órgano substantivo para os efectos que correspondan no marco do procedemento de autorización administrativa das instalacións.

Así mesmo, non exime ao promotor de obter cantas autorizacións, licenzas, permisos ou informes que sexan necesarios para a execución e/ou funcionamento do proxecto.

O órgano substantivo deberá notificar a esta dirección xeral calquera cambio de titularidade que se produza na instalación.

De acordo co artigo 41.4 da lei de avaliación ambiental, a declaración de impacto ambiental non será obxecto de recurso sen prexuízo dos que, se é o caso, procedan na vía administrativa e xudicial fronte o acto polo que se autoriza o proxecto.

Santiago de Compostela, na data da sinatura electrónica

María Sagrario Pérez Castellanos
Directora xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático
(asinado electronicamente)

